

INLEDNING

INLEDNING

Föräldrar på Åland innehåller relevant information för inflyttade föräldrar. Materialet är tänkt att fungera som ett arbetsverktyg, för dig som i ditt arbete kommer i kontakt med inflyttade. Materialet är strukturerat som ett manus för dig. Tanken är alltså inte att varje förälder skall få sitt egen material att läsa igenom.

Syftet är att underlätta integrationen i det åländska samhället.

Mycket som vi tar för givet i vår vardag, kan vara helt nytt och främmande för en person som flyttat hit från ett annat land. Då är det inte lätt att veta vad som förväntas av en som förälder. Till exempel, att man skall meddela daghemspersonalen om ens barn är sjukt och stannar hemma, samt att man inte skall hämta barnet på eftermiddagen utan att först prata med personalen, så att de vet om att barnet hämtats och vid behov kan berätta om dagen. Daghem finns inte på många ställen i världen, men är något vi här är välbekanta med och ser som en självklarhet.

Att använda tolk kan vara nödvändigt. Telefontolk är ett bra och smidigt alternativ.

Kursen innehåller också information om sådant som alla föräldrar behöver ha kunskap om; så som fost-
ran och våld i nära relationer. Det är viktigt att poängtera att de ämnena gäller alla, inte bara inflyttade.

ANVÄNDNING

Det finns flera olika sätt att använda informationsmaterialet på. Du använder innehållet så som det passar dig bäst. Här är tre olika användningssätt:

A. KURS

Du använder materialet som en komplett föräldrakurs, från pärm till pärm. Till exempel för en grupp föräldrar, i samband med ett flyktmottagande. Materialet går att använda som ett manus för kursen och det finns tillhörande Power Points till varje avsnitt.

Se rubriken *Att hålla en kurs*, för mer information och praktiska råd.

B. GÅ IGENOM UTVALDA AVSNITT

Du väljer ut de avsnitt, som är relevanta för dig i din yrkesroll samt för de inflyttade personer du kommer i kontakt med. Du går sedan igenom materialet tillsammans med dem.

Det kan t.ex. vara så att avsnittet som handlar om daghem, används som en del av inskolningen på daghemmet, för att säkerställa att föräldrarna fått den information de behöver. Det finns också en tillhörande film som visar hur en dag på ett åländskt daghem kan se ut.

Kanske du arbetar inom barnskyddet och har kontakt med en familj där våld förekommer. Då kan avsnitten rörande våld i nära relationer användas i arbetet med den familjen.

C. LÄGG INFORMATIONEN BAKOM ÖRAT

Yrkesroller, arbetsplatser och -uppgifter kan se väldigt olika ut och för alla finns inte möjligheten att sitta ner med föräldrarna och gå igenom materialet tillsammans.

Du kan då på egen hand gå igenom relevanta delar och lägga informationen bakom örat, så att du i mötet med inflyttade lättare kommer ihåg att informera om saker som ofta glöms bort eftersom de kan uppfattas som självklara.

UPPLÄGG

Materialet är indelat i avsnitt som behandlar ämnen, relevanta för inflyttade föräldrar på Åland:

1. Daghem
2. Skola
3. Fostran
4. Tonårstiden
5. Våld mot barn
6. Partnervåld
7. Trauma

Vägledning

Under rubriken Vägledning, finns information, tips och instruktioner till dig som delger informationen. Vägledningen är skriven med kursiv stil.

Kursiv stil = text riktad till dig

All text som är skriven i kursiv stil, riktar sig till dig som delger föräldrarna informationen. Övrig text riktar sig till föräldrarna.

PowerPoint

Till varje avsnitt finns en tillhörande PowerPoint-presentation. PowerPoint-bilderna är även integrerade i det här textmaterialet. Till vissa bilder finns mer ingående beskrivningar.

Du kan med fördel ge föräldrarna åhörarkopior av PowerPoint-presentationerna, så att de kan göra egna anteckningar om det ni går igenom.

Film

Det finns en tillhörande film om en dag på ett åländskt daghem. Den är ca. 5 minuter lång.

VAR FINNS MATERIALET ATT FÅ TAG PÅ?

PDF-format

Materialet finns i sin helhet i PDF-format på Ålands landskapsregerings webbsida, www.regeringen.ax.

PowerPoint-format

För att få materialet i PowerPoint-format, kontakta Röda Korset på Åland: aland@redcross.fi.
Du kan då vid behov ändra innehållet, till exempel lägga till uppdaterade kontaktuppgifter eller statistik.

Film

För att få daghems-filmen, kontakta Röda Korset på Åland: aland@redcross.fi.

KORT PRESENTATION AV AVSNITTEN

DAGHEM

Åland har en välutbyggd barnomsorg eftersom det är ganska vanligt att båda föräldrarna förvärvsarbetar. Barnen kan då antingen få familjedagvård eller en plats på daghem.

För många inflyttade kan denna verksamhet vara helt obekant och därför kommer vi att berätta om syftet, upplägget och förväntningar på föräldrarna. För att visa, hur en vanlig dag på daghemmet kan se ut, har vi låtit göra en film (fem minuter lång), som spelats in på ett åländskt daghem.

SKOLA

Skolsystemet är olika uppbyggt i olika länder och världsdelar. Därför presenterar vi skolan som den ser ut på Åland. Vi redogör bland annat för skolans målsättning, kunskaps- och inlärningssyn, lärarroll samt samarbetet mellan hem och skola.

FOSTRAN

Att fostra ett barn kan vara en svår uppgift. Därför vill vi beröra det här ämnet och diskutera olika sätt att fostra. Vi månar om respekt och jämlikhet. Tanken är att erbjuda verktyg och tankesätt gällande fostran. Det är upp till föräldrarna själva att välja vilken metod de tror på. Avsnittet berör också social kompetens och språkutveckling.

TONÅREN

Tonårstiden innebär för många ungdomar en tid av villrådighet. De är osäkra på sin identitet, känner sig varken som vuxna eller barn och måste få "pröva sina vingar". Avsnittet berättar om identitetssökande, droganvändning, sexualitet, samt vilket stöd som finns för ungdomar och deras föräldrar.

VÅLD I NÄRA RELATIONER – VÅLD MOT BARN & PARTNERVÅLD

Våld i nära relationer är ett känsligt ämne som måste hanteras med varsamhet.

Som informatör bör du vara tydlig med, att våld förekommer i alla länder, kulturer och folkgrupper. Avsnittet ingår alltså inte i materialet för att vi tror att våld är mer förekommande bland inflyttade familjer. Information om våld och våldets konsekvenser, är något alla behöver känna till, speciellt föräldrar.

Lagstiftningen skiljer sig markant i olika delar av världen och det är viktigt att berätta att våld enligt lag är förbjudet på Åland och i övriga Norden. Avsnittet behandlar vad våld är samt vilka konsekvenserna är. Information om vart man kan vända sig för att få hjälp, ges också.

TRAUMA

En del av våra inflyttade familjer kommer från orosdrabbade delar av världen och de kan ha upplevt traumatiska händelser. Därför är det viktigt att beröra detta tema och berätta om konsekvenserna av obearbetade upplevelser hos barn. Vikten av att bearbeta upplevelserna betonas. Det hjälper att prata om det hemska som hänt!

Avsnittet är inte relevant för alla. Det är extra viktigt att det är en sakkunnig som delger föräldrarna, just det här avsnittet.

ATT HÅLLA EN KURS

FÖRBEREDELSE

ANSVARSFÖRDELNING

När ni börjar planeringen av föräldrarkursen är det viktigt att ni gör klart vem som skall ha ansvaret för de olika avsnitten.

Det kan vara en bra idé att kontakta samarbetspartners, så som hälsovårdare, socialarbetare, skolan, barnomsorgen, psykiatrien eller andra i lokalsamhället. Kontakta också den som öppnar och avslutar kursen, förslagsvis en chefsrepresentant. Avsnittens längd varierar, vilket medför att också tidsåtgången varierar.

LÄS IN DIG PÅ MATERIALET

Det är viktigt att du skaffar dig kännedom om materialet innan du startar kursen. Som kursledare måste du anpassa formen, så att den passar dig. Läs noga igenom innehållet på förhand och prova dig fram med tillhörande PowerPoint-presentationer. Försäkra dig om att kontaktuppgifterna som anges fortfarande är aktuella.

UPPDATERINGAR

Försäkra dig om att uppgifterna i materialet är aktuella, innan du använder materialet. Försäkra dig t.ex. om att kontaktuppgifterna som anges fortfarande är korrekta. Fyll i tiderna för kursen i PowerPoint 0:3.

BESTÄM TIDPUNKT

Genomför det avsnitt ni har påbörjat under en och samma dag, dela inte upp det över flera dagar. Flera avsnitt under samma dag går bra.

Kursen skall helst genomföras inom max 14 dagar. Intensiteten är viktig för att föräldrarna skall vara motiverade att ta till sig budskapet. Risken för att deltagarna faller ifrån ökar, om kursen drar ut på tiden.

INFORMERA DELTAGARNA I GOD TID

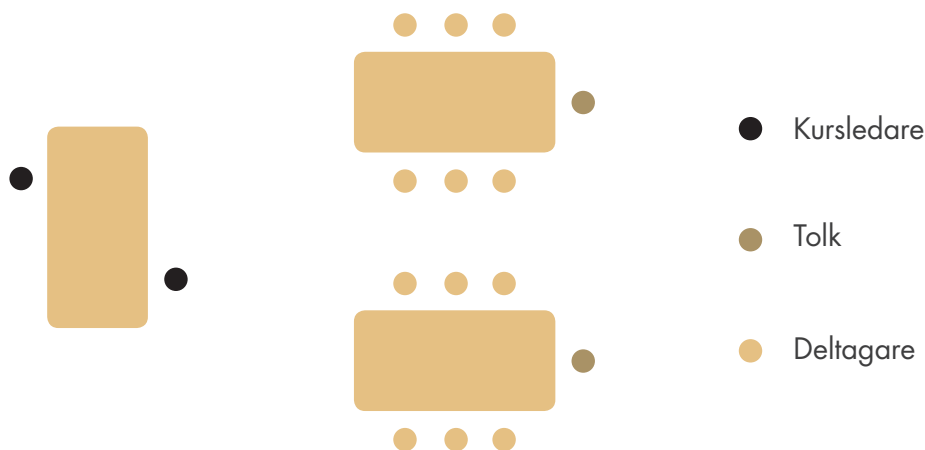
Föräldrarna måste få tillräckligt med tid för att förbereda sig inför kursen, både mentalt och praktiskt. Lägg ner tid på information om vad kursen i stort innehåller och vad målet är. Motivera dem och erbjud lösningar för att möjliggöra deltagandet, till exempel barnvakt om det behövs. Om behov finns, kan du exempelvis vända dig till Röda Korsets Vänverksamhet eller till lokalavdelningarna och höra dig för om de har möjlighet att hjälpa till med barnvakt under kursen. Skicka gärna ut kursinbjudan ungefär en vecka innan kursstart, som påminnelse.

ANTALET SPRÅKGRUPPER

Att deltagarna består av två olika språkgrupper fungerar bäst. Då har man kontroll över tidsåtgången och man garanterar också, att man har kursdeltagare med olika språk/kulturbakgrund, som i sin tur betyder utökade möjligheter att dela olika erfarenheter och sätt att se på föräldrarollen. Skillnader medför att man lättare får ett engagemang och att det uppstår bra diskussioner mellan deltagarna.

Det fungerar också bra att ha en större grupp med föräldrar från en och samma språkgrupp.

Även kurser med tre språkgrupper och tre tolkar är genomförbara. De tar något längre tid i anspråk och det kan vara krävande för kursledaren att hålla kontrollen.

BLANDADE GRUPPER

Det är en utmaning att anpassa kursen till deltagarnas nivå. I samma språkgrupp kan det finnas universitetsutbildade personer tillsammans med personer, som knappt kan läsa eller skriva. Försök hitta en nivå som passar de flesta oberoende av bakgrund.

INSTRUKTIONER TILL TOLKARNA

Tolkarna har stor betydelse när det gäller kursens kvalitet. Vi rekommenderar att endast professionella tolkar används.

- Tolkarna skall vara objektiva och de skall exakt återge och översätta det som sägs.
- De skall inte delta i kursen med egna åsikter eller kommentarer.
- Om två språkgrupper är representerade skall tolkarna översätta frågor, som ställs från den gruppen som de själva inte är tolk åt.

UTRYMME

Hitta en tillräckligt rymlig lokal. Placera borden så att grupperna kan indelas enligt språkgrupp. Tolkarna sitter förslagsvis vid ändan av bordet.

UTRUSTNING

Du behöver dator, projektor samt blädderblock/tavla.

Föräldrarna förses med papper och penna. Åhörarkopior kan med fördel delas ut till deltagarna. Försäkra dig om att utrustningen fungerar, att projektorbilden syns ordentligt osv.

LUNCH

Arrangören ordnar lunch åt deltagarna.

Se också till att det finns tillgång till vatten/saft samt frukt, kakor eller liknande under kursdagen.

PRAKTISKT GENOMFÖRANDE AV KURSEN

HÖGSTA LEDNINGENS NÄRVARO

För att visa att kursen är viktig, kan det vara värdefullt att till exempel en myndighetschef, rektor eller annan ledande person, närvarar vid kursstart och kursavslutning. Denne person önskar deltagarna välkomna samt tackar för kursen och delar ut kursintygen.

FOKUS

Avskärma dig från andra uppgifter. Stäng av din telefon och se till att inga störande moment uppkommer under kursen. Kursdeltagarna bör få ditt fulla engagemang.

HUMOR SKAPAR ENERGI

Alla som har varit på kurs eller som har hållit en kurs vet, att gott humör och humor skapar energi och mottaglighet. Det humoristiska får dock inte ta över och tränga bort allvaret i det som skall förmedlas. Det bör finnas en skiljelinje mellan humor och allvar.

DISKUSSIONER I GRUPP

Kom på förhand överens om hur lång tid grupperna får för att diskutera.

Efteråt presenterar tolkarna huvudpunkterna från det som diskuterats.

När det gäller avsnitten 5-7, om våld i nära relationer samt trauma, vilka kanske är de mest krävande professionellt sett, är det extra viktigt att kursledaren på förhand är grundligt insatt i ämnet och materialet.

KURSINTYG

När kursen är genomförd, delas ett kursintyg ut till samtliga deltagare. En färdig wordmall finns att få från Röda Korset på Åland: aland@redcross.fi.

UPPFÖLJNING

Det kan hända att kursen leder till reaktioner som kräver uppföljning. Här har man som arrangör ett ansvar för att se till att det finns ett system för hur detta hanteras. Det är bra om det finns en kontaktperson som kursdeltagarna kan vända sig till, om det i efterhand dyker upp frågor, funderingar eller reaktioner. Denna person kan vid behov hjälpa till att förmedla föräldrarna vidare till professionella.

Avsnittet trauma kan väcka reaktioner. Om möjligt, är det bra om det finns ett föräldraforum efter kursen, med inriktning på Trauma. Föräldrarna har då en möjlighet att dela sina bekymmer och problem angående sina och barnens reaktioner och också uppleva förbättringar tillsammans. Forumet bör ledas av personer med kunskap kring krishantering och trauma.

FEEDBACK

Om du hållit i en kurs för inflyttade föräldrar och använt dig av det här materialet, hör gärna av dig till Röda Korset i Mariehamn och berätta vad du tyckte! Det är värdefull information, när materialet så småningom uppdateras. Du kan skicka dina synpunkter till aland@redcross.fi.

INTRODUKTION TILL KURSDELTAGARNA

Vägledning

Nedanstående information ges till kursdeltagarna, innan kursen startar. Börja med att presentera dig själv! Skriv gärna ditt namn på tavlan.

Välkomna till kursen "Föräldrar på Åland", som är en dialogbaserad föräldrakurs.

Kursen består av sju olika avsnitt.

Den riktar sig till inflyttade föräldrar med barn från 0-18 år.

Er nya situation på Åland kan kännas främmande. Vi vill med kursen försöka underlätta er situation som nyinflyttade, genom att ge kunskap, tips och idéer.

Undervisningen sker i form av föreläsningar och diskussioner.

Avbryt oss alltid, om det är något ni inte förstår, eller vill veta mera om.

Vi vill ge kunskap om hur man på Åland värnar om barn och unga, allt ifrån dagvård och skola till vilka värderingar och attityder som råder i samhället.

Oberoende av kulturell bakgrund, har vi en sak gemensam; önskan om att det skall gå bra för våra barn.

Kursens sju avsnitt

- 1 Daghem
- 2 Skola
- 3 Fostran
- 4 Tonårstiden
- 5 Våld mot barn
- 6 Partnervåld
- 7 Trauma

Tider

Kursupplägg

Datum:

Plats:

Lunch:

Kaffe:

Dagen är slut:

0:3

Vägledning

Gå igenom praktiska detaljer för kursen (tid, plats, lunch osv).

Här passar det bra att kort låta föräldrarna presentera sig själva.

Pointera för föräldrarna att olika åsikter och synsätt skapar diskussion och tyder på engagemang. Det är något positivt! De måste inte hålla med om allt som sägs.

BAKGRUND: FÖRÄLDRAR PÅ ÅLAND

Föräldrar på Åland är resultatet av ett integrationsprojekt i Röda Korsets regi 2011–2012. Mariehamns stad fungerade som samarbetspartner. Projektledare var Maria Lundberg-Nylund, ansvarig för flykting- och integrationsfrågor inom Röda Korset på Åland samt Emmelie Svanfelt, socialarbetare med ansvar för flykting- och integrationsfrågor inom Mariehamns stad. 2015 utvärderades och uppdaterades materialet.

Projektet är finansierat av Ålands Landskapsregering, Ålands Penningautomatförening (PAF), Röda Korset samt Mariehamns stad.

Föräldrar på Åland baserar sig på ett motsvarande norskt projekt, Foreldre i Norge, som har genomförts i det norska Utlendingsdirektoratets (UDI:s) regi. Innehållet har i stor utsträckning omarbetats, med hjälp av sakkunniga på Åland, men grundidén är den samma.

Målgruppen för Foreldre i Norge är asylsökande på mottagningscentraler. Det norska materialet togs fram på basen av intervjuer med personer på dessa förläggningar. Deras önskemål och kunskapsbehov ligger till grund för materialets olika teman. Barnet och vad som är bäst för barnet, är den röda tråden. Det åländska materialet, är tänkt att ha ett bredare användningsområde och riktar sig inte enbart till asylsökande, utan till inflyttade överlag. Det går att använda som underlag för en kurs men dessutom även i det dagliga arbetet inom olika myndigheter/organisationer.

Den norska projektgruppen bestod av Jone Skjelbred (socioonom och ledare för Hero Norge), Hanne Visdal-Johnsen (socialantropolog och socialkonsulent vid Dale mottagningscentral Hero Norge), Omar Mekki (pedagog och rådgivare i IMTEC) samt Magne Raundalen (barnpsykolog vid Centret för krispsykologi i Bergen). En del av bilderna i materialet kommer från den norska pärmen och är tagna av fotograf Lars Svenkerud.

TACK

Vi vill rikta vårt varmaste tack till alla som gjort det här projektet möjligt.

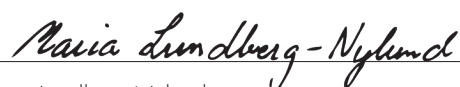
Utlendingsdirektoratet (UDI), Region- og mottaksavdelningen
Ålands Landskapsregering
Ålands Penningautomatförening (PAF)

Alla ni enskilda som bistått oss med er sakkunskap och därigenom höjt kvaliteten på innehållet.

Mariehamn 01.10.2012

Emmelie Svanfelt
Socialarbetare - ansvarig för flyktingfrågor
Mariehamns stad

Maria Lundberg-Nylund
Flyktingkoordinator
Röda Korset